

כ.ר.נ.ו

כ.ר.נ.ו

20.

כהעלתך את הנרות [ח ב]. פרש"י ב' ענינים,
 א' עד שתהא עולה מאליה, ב'
 שתהיה מעלה לפני המנורה, ואיתא בש"ח בשם
 הרא"ם דשקולין הן לכן למדין שניהן. ולכאורה
 לא מובן שייכות שקולין לשני ענינים שאין להם
 שייכות זה לזה. ונראה דתרווייהו הם לענין
 למד, אחד לענין הלומד לבדו החילה ואחד
 לענין המלמד לתלמידים, ובא להורות שהמלמד
 שצריך ללמד להתלמידים שיעורו הוא עד
 שלימד התלמיד יעלה מאליו שיבין כבר מעצמו
 על בוריו, ואימתי שייד להיות זה כשבצעמו
 מעיין בהענין לעומקו שיקיף את כל הענין
 סביבו, כמו שבמנורה היה אפשר לנקות ולהדליק
 גם בלא מעלה, דהיי היתה רק י"ח טפחים, אבל
 לעיני הטיב א"א אלא כשהוא גבוה הרבה
 מהמנורה שיכול להסתכל בה בכל מקום בדיק,
 וכן הוא צריך לידע כל ענין וענין ואז ראוי
 הוא ללמד, והיו שני הדברים מענין אחד.

ח ב על שם שהלכו עולה כתב בהלקתן לטון עליה שצריך להדליק סכר עד
 שתהא שלה"ב עולה מאליה. פיר' תהיה למה קרא הכתוב ההלקה עלייה
 עד שכתב בהעלותך נמקום בהדליקך ואמר על שם שהלכו עולה כתב בהלקתן לטון
 עליה שפירושו מפני שמההלקה תחייב עלייה הכי טעם האם לפנות למעלה קרא
 ההלקה עלייה אח"כ ונראה לא אמר בהדליק המורה על ההלקה אבל אמר בהעלותך
 המורה על העלייה המתחייב ממנה ואמר להודיע שצריך להדליק עד שתהא שלה"ב
 עולה מאליה פיר' צריך להמתין בהלקתן עד שתהלכו האש בכל חלקי הפתיל ותחול
 השלכת לפנות מאליה לא שיליקה בלבד ויכנס ויך ופ"ס שהעלייה היא משעם האש
 שעומק ואין המדליק פועל אותה מ"מ אחר שה"ה הסבה נמקרה בעלייה שאלמלא
 ההלקה אין שם עלייה נקרא הוא מעלה אבל בפ"ס תורה גבי להעלות נר תמיד
 לא פ"י רק למה כתב להעלה ולא להדליק ואמר שצריך להדליק עד שתהא שלה"ב
 עולה מאליה אבל לא פירש למה קרא ההלקה בשם עלייה ונפרשה אמור כתוב בו
 להעלות נר תמיד ולא פירש כלום כי הנפרש טעם יפרש כל הבחינות הטופלות על
 הלשון וטעם יפרש קרא מרן וטעם יסמוך על מה שפירש נמקום אחר ולא יפרש
 שם כלום: ועוד דרשו רבות' מלאך שמעלה היתה לפני העגור' שעליה הכהן עומד
 ומטיב. אש"ס שגל' בהעלותך הוא פועל ויאל' ופ"ס 'אמר' היה ראוי להיות בעלותך
 שהיה פועל עומ' כי לומר שלא ירדו זה ממלת בהעלותך כי טקד המלה האלה ח"ו
 אלא להלקה וההלקה הוא פועל ואל' רק מה שדרשו בזה הוא על דרך הרמז בלבד
 מולאפ"ק בלשון עלייה ופ"ס שדרשו מה מלאך שצריך להדליק עד שתהא שלה"ב
 עולה מאליה דרשו עוד מלאך שמעלה היתה לפני ואמרה שעני' הכהן עומד ומטיב
 וקרא הוא ויבאו שניהם: ...

23
24

1
א"כ

בגמ' (מגילה כ"ג ע"ב) למדנו שאין דבר
 כ"ג: שבקדושה בפחות מעשרה דאמר
 קרא ונקדשתי בתוך בני ישראל וכו', מאי
 משמע, דתני ר"ח אתיא תוך תוך, כתיב
 הכא ונקדשתי בתוך בני ישראל וכתיב
 התם הבדלו מתוך העדה, ואתיא עדה עדה,
 דכתיב התם עד מתי לעדה הרעה הזאת,
 מה להלן עשרה אף כאן עשרה. ומעודי
 תמתתני וכי לא מצאו מהיכן ללמוד דבר זה
 רק מעדת קורח ומרגלים, ומצאתי
 בכת"ס שעמד בזה והביא דבירושלמי אכן
 למדו מהכתוב ויבאו אחי יוסף עשרה בתוך
 הבאים והקשה ע"ז עיי"ש, ולעני' נראה
 עפימ"ש הר"ק רבי פנחס מקאריץ ז"ע
 במדרש פנחס שאל יהי שום יהודי קל
 בעיניך שחלא פיבוש קל יוכיח שמסר נפשו
 עקדה"ש, והנה כשם שאנו למדין מפסוק זה
 דונקדשתי בתוך בני' חיוב מנין עשרה
 לדבר שבקדושה, כך גם למדין מאותו
 פסוק מצות קידוש ה', וכמ"ש רש"י
 ונקדשתי מסור עצמך וקדש שמו, והלימוד
 המשותף מביניהם הוא, שכשם שכל קל
 שבישראל מוכן בעת הצורך לקדש שם
 שמים כך גם ראוי הוא שייצרפו אותו למנין
 עשרה, ולכן אין כל פגם במה שלמדו זאת
 מעדת קורח ומרגלים, כי בלי ספק שגם הם
 היו מוס"נ עקדה"ש אם היו מאלצים אותם
 לכפור בה, ולכן אל תחרד לחפש דוקא
 מנין שיהיו כמו אחי יוסף כי אפילו הפחות
 שבישראל ראוי הוא לכך, ובעיני ראיתי
 לאיך שאנשים פשוטים מאד מגולחי זקן
 ופיאות מסרו את חייהם למען שמו ית' ולא
 הסכימו למסור את בניהם ובנותיהם
 לנכרים ולא רצו לקחת תעודות שהם גויים

4

3) א"כ וכו' וכו'

י"זה מעשה המנרה - עד ירכה עד פ"רחה מקשה הוא."

א"כ

לא תמיד קשיות עורף הוא חסרון. ודאי, אנו אומרים ביום כפור: יעל
 חטא שחטאנו לפניך בקשיות ערף. והנביאים הוכיחו את ישראל לא
 פעם על קשיות ערפם. ופרעה, כתוב בספרים, הוא מאותיות "הערף",
 מפני שהוא הקשה את ערפו והכביד את לבו, ואחרי כל המכות שהוכה
 והנסיס שראה לא נכנע ועמד בשלו: "לא ידעתי אתי'". אבל יש גם
 קשיות עורף בקדושה. "פל'זאת באתנו ולא שבחננו ולא שיקרנו
 בבריתך". ואנו אומרים בתפילה: "הבט משמים וראה פי היינו לעג
 וקלס בגוים, נחשבנו כצאן לטבח ויבל, להרוג ולאבד ולמכה ולחרפה,
 ובקל זאת שמך לא שבחנו". ועל כך נאמר: "הביטו אל צור חצבתם",
 צור-סלע. והוא שכתוב: "פי עם קשה-ערף הוא וסלחת לעוננו...". ובמובן
 שני, הפירוש הוא לא אף על פי שקשה עורף הוא, אלא דוקא מפני
 שעם קשה עורף הוא, שכל המניעות והעיכובים המכשולים לא יוכלו
 לחסרו מהשם, ודוקא מפני כך וסלחת...".

ומידה זו של קשיות עורף מושרשת בקרב כל ישראל, בין בגדולי
 הצדיקים ובין בפשוטי העם. ההיסטוריה היהודית יודעת לספר מקידוש
 השם של עמידה בנסיון בדורות של שמד גם בדמון העם הפשוטים.
 ובתניא כתוב: "אפילו קל שבקלים ופושעי ישראל מוסרים נפשם על

קדושת ד' וסובלים עינייהם קשים שלא לכפור בד' אהרן ואף אם הם
 בורים ועמי הארץ ואינם יודעים גדולה ד'".

הוא שאמר הכתוב: י"זה מעשה המנרה... הירות הם הנשמות
 הפרטיות, כמו שכתוב: "נר ד' נשמת אדם". והמנורה היא סמל לבללות
 ישראל, להעם כולו. "ירכה" היינו הרגלים והירך. סוף הגוף, בחינת רגל,
 יעקב ("יודו אהות בעקב עש"י"), והם האנשים הפשוטים, ו"פ"רחה" הם
 אלה העומדים בראש. הגדולים והצדיקים, כפרח זה הצומח בראש,
 בחינת ישראל ("פי-שרית..."). ו"מעשה המנרה" הוא, ש"עד ירכה עד"
 פ"רחה מקשה הוא, כח זה של "מקשה" חדרו בכלום בשוה - "מקשה
 אחת זקב טהור"...

1

6) ז'אין לערן

5) סע

שנים רבות אני עובד כנהג ברכבת ולא קרה מעולם שאמרו לי תודה

1 ומרצונם הטוב הלכו לאושוויץ עם כולם ביחד.

נוסעים אנהנו (י"כ"ט)

וזשה"ב ולא תחללו את שם קדשי, לומר שאני קדוש כ"כ שאינני שרוי רק בקה"ק או במחיצת הצדיקים הק' כמשה ואהרן, כי זה הילול ה' לומר כן אלא, ונקדשתי בתוך בני ישראל, אני נמצא בתוך כל מי שהוא מזרע אבות כי אני ה' מקדשכם, "המוציא" אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים, וכמו שהייתם אז בני

1) שערי מומאה והוצאתי אתכם משם, כך גם היום אני מוציא אתכם (ל' הוזה) מכל המומאות, ואם יאמר אדם שמי שהוא בני שערי מומאה אי אפשר כבר להוציאו הרי הוא מחלל את ה', כי מה הוא כל כך המומאה, ברצות ה' יהיו ברגע אחד כולם כלא היו, ולכן אל תחללו את שם קדשי לומר שכבר אפסה תקוה מכם לעשות תשובה, כי אפילו מי שכבר עבר אלף פעמים על כל התורה כולה עדיין יכול בעז"ה לעשות תשובה, ונקדשתי בתוך בני ישראל, שמי יתקדש אפילו ממי שהוא שייך לעדת קורח ומרגלים כל זמן שהוא נמצא בתוך בני, ועליכם לדעת כי, אני ה', מהוה כל ההויות ובלעדי אין כלום, וברצוני יבוער רוח המומאה מן הארץ וכל הרשעה כעשן תכלה ברגע אחד וכל ישראל יעשו תשובה.

1 | חבריו של נהג-רכבת באחד מקווי התחבורה של הרכבות בארץ, הבחינו לפתע שהאיש מתקרב ליהדות, ולא ידעו את הסיבה לכך. ואכן, הנהג הממשמש מזה עשרות שנים כנהג ברכבת, השלים את חזרתו בתשובה, ואז כינס את חבריו וסיפר להם מה הביא אותו לכך.

6 | בבוקר אחד, לאחר שהובלתי את הנוסעים למחוז חפצם, והתכוונתי לרדת מהקטר ולעשות הפוגה קלה, אני רואה יהודי חרדי שירד מאחד הקרונות המרוחקים מן הקטר, מתקרב לעברי.

הוא סימן לי שאמתין רגע, ומשהתקרב אליי, אמר לי רק מילה אחת: יתודה! הדבר הזה ריגש אותי עד מאוד. אני משמש כנהג מזה שנים רבות, ועוד לא קרה מעולם שאחד הנוסעים יבוא ויודה לי על פעולת הנהיגה.

11 | אף אחד מכל רבבות הנוסעים שהסעתי, לא חשב שבעצם גם אני טורח וקם מוקדם בבוקר, ומשאיר בביתי משפחה וילדים, על מנת לקחת את הנוסעים למחוז חפצם. למרות שכמובן אני עושה זאת כדי לקבל משכורת, אבל אחרי הכל היהודי החרדי הזה חידש לי שבעצם אני עושה לו טובה גדולה...

הנהג הוסיף שממראה פניו של היהודי אפשר היה להרגיש שהוא אכן אמר את היתודה! מכל הלב. ואז אמרתי לעצמי: אם זה מה שתורת ישראל מעניקה לאדם, אני רוצה ללמוד תורה!

לא יאומן. מילה אחת, רק אחת, ואינו השפעה! לדורי דורות!

והדבר אקטואלי עבור כל אחד ואחד מאתנו, גם אם אינו נוסע ברכבת ישראל... גם לפני שיוורדים מן האוטובוס אפשר לומר תודה לנהג, וגם למנקה הרחובות החולף ליד ביתנו ומטאטא בידו, אפשר להודות מכל הלב. התוצאות עשויות להיות מרחיקות לכת.

יהי בנסוע הארון ויאמר משה, קומה ד' ויפוצו אויביך, וינוסו משנאיך מפניך

(במדבר י, לח)

כ"ט מרן אדמו"ר מצאנז - קלויזנבורג זצוק"ל
שיעור חומש - רש"י אמור תשל"ז
[דברי תורה, גליון תס"א, ע' י"ח]

על המלה "משנאיך" כתב רש"י (כשם הספרי) "אלו שונאי ישראל. שכל השונא את ישראל, שונא את מי שאמר והיה העולם, שנאמר ו'משנאיך נשאו ראש' (תהלים פג) ומי הם? 'על עמך יערימו סוד' עכ"ל.

כתב הרב: "ונבין בדברינו מקראי קדש אלה: 'כי הנה אויביך יהמיון, ומשנאיך נשאו ראש. על עמך יערימו סוד ויתיעצו על צפוניך. אמרו לכו ונכחידם מגוי, ולא יזכר שם ישראל עוד'". הנה התנגדות אל ישראל כוללת לבד ההתנגדות אל ישראל בעצמם, ג"כ התנגדות אל כלל תכלית השי"ת בבריאה, כיון שעל ישראל החובה והיכולת לתקן עולם במלכותו ית'. על

כן אמרו חז"ל: "שכל השונא את ישראל, שונא את מי שאמר והיה העולם". לשונם ז"ל מדויק מאד. כי ע"י התנגדות לישראל הוא קנגד אל כל העולם ומציאותו, שברצון השי"ת יסד שימצא באופן שיתוקנו כל העמים ע"י ישראל. אם כן, הוא מנגד לרצון מציאות השי"ת בעולם. א"כ הוא ממש מנגד ל"מי שאמר והיה העולם", פירוש לתכלית היות העולם כולו. והנה תכלית של ישראל שהם קרובים לו ית' ודבקים בשמו זהו גלוי וניכר. אבל הדבר הצפון שעתידי כל העולם כולו להתקן ע"י ישראל, דבר זה עוד צפון ונעלם בכבשי דרחמנא. והנה יש ישראל עצמם, היינו ממש עם ישראל; ויש "שם ישראל" ו"שם ישראל" הכונה ההדרכה של ישראל, ומדותיהם ואמונתם שתתפשט בכל העמים כשיזרח אור ד' ויתוקנו הכל במלכותו ית'. וזהו שאמר "כי הנה אויביך יהמיון", היינו המתקוממים כנגד ישראל

7

ק"ק

12

שהם אויבים בגלוי. שהרי נראה לכל קרבנם של ישראל אליך [אל הקב"ה]. ויש בזה עוד שנה פנימית למנוע פעולת ישראל בתיקון האומות באמיתתו ית'. ועל זה אמר "ומשנאיך נשאו ראש". ומפרש בפועל: "על עמך יערימו סוד". אבל בזה לא את עמך בלבד הם פוגעים, כי אם ממילא נמשכת עצתם הרעה "על צפוניך", על העצה הצפונה שלך שעתידיה להתגלות לקץ הימים, עת יזרח כבוד ד' על עמו ישראל ו"מציון תצא תורה ודבר ד' מירושלים"⁸ לכל העמים. "אמרו לכו ונכחדים מגוי", היינו מצד עצמותם של ישראל, אבל תכליתם ג"כ "לא יזכר שם ישראל עוד". פירוש: השם והדעת והתלמוד של ישראל שעתידי להאיר על כל העולם כולו כגאון ד', זה ירצו להשכיח. על כן מהרה תנקום נקמתם גם בעוה"ז, למען טובת כלל העולם שבקשו למנוע, נגד התכלית העליונה מפלא יועץ ברוך הוא".

(8)
רע

(9)
("מדבר שור", דרוש ט"ז, עמ' קנד-קנה; ע"ע עין איה, ברכות פ"ט סוף פסקא ו')

דגי העתיד — ומאכלי העבר

"זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חינם" (יא. ה)

1 הלשון "אשר נאכל" אינה מובנת, שהרי בפשטות כוונת בני ישראל היא לדגה שאכלו בהיותם במצרים, ואם כן מתאים היה יותר לנקוט לשון עבר ולומר: "זכרנו את הדגה אשר אכלנו במצרים חינם", ולא "אשר נאכל", שהוא לשון עתיד (כמו "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית")?

כח צ"ל
רע
רע
רע
רע

6 ויראה — כתב הגאון רבי חיים כהן רפאפורט, אב"ד אוסטרחה — שביאור הדברים הוא על פי מה שפירש רש"י על אתר: "אשר נאכל במצרים חינם — אם תאמר שמצריים נותנים להם דגים חינם, והלא כבר נאמר (שמות ה, יח) "ותבן לא ינתן לכם", אם תבן לא היו נותנים להם חינם, דגים היו נותנים להם חינם? ומהו אומר חינם — חינם מן המצוות".

10 ואם כן, יש לפרש שכך טענו בני ישראל: כאשר היינו במצרים, קודם קבלת התורה והמצוות, לא היו שום דינים והלכות של איסור בכל מה שאכלנו. ואילו עתה, לאחר שקיבלנו תורה ומצוות, אין לך דבר מאכל שאינו בו כמה וכמה דינים והלכות של איסור. אם ניקח לדוגמא את בשר הבהמה, הרי יש בו דיני שחיטה, איסור דם וחלב, גיד הנשה ושבעים מיני טריפות (שמנה הרמב"ם בפרק י' מהלכות שחיטה). וכך גם בשר עוף, שאמנם אין בו את דיני חלב, אך יש בו כיסוי הדם וכל יתר האיסורים שמיניו בבשר בהמה.

10 דבר המאכל היחיד שאין בו את שלל הדינים וההלכות הללו, הם הדגים: אף לאחר קבלת התורה, אין באכילת דג טהור שום שחיטה ומספיקה אסיפה בלבד, וכמו כן אין בדגים שום דיני טריפות.

21 זו כוונת בני ישראל בתלונתם: "זכרנו את הדגה אשר נאכל", כלומר: מכאן ולהבא, אף לאחר קבלת התורה, שאין שום איסור או דינים באכילת דגים — "חינם", דהיינו: קשה לנו לשכוח שבמצרים, אכלנו חינם מן המצוות גם את כל שאר המאכלים, בעוד שעתה יכולים אנו לאכול חינם מן המצוות — רק דגים...

(10) כ' קח"

ש"ת "מים חיים" — קונטרס "אוצרות חיים"

(טו) ואם ככה את עשה ל'. מלת את' כנוי למדת הדין, וכן הזכיר: ויחר אף ה' מאד⁶⁵. והוא כמו: ואת תדבר אלינו⁶⁶, וכן: את כרוב ממשח הסוכך⁶⁶, שהוא כנוי אל הכרוב השני הנקרא כבוד כי שני הכרובים הם כבוד ותפארת. וכמו שבארתי בסדר ויקחו לי תרומה⁶⁹. כי בספר תורה שאינו מנוקד יוכל האדם לקרוא: ואם ככה את עושה לי בקמץ תחת השמים, כי האותיות כשאין מנוקדות טובלות כמה כוונות ומתחלקות לכמה ניצוצות. ומפני זה⁷⁰ נצטיינו שלא לנקוד ספר תורה כי משמעות כל מלה ומלה לפי הנקוד ואין משמעותה עם הנקוד כי אם ענין אחד, ובלתי נקוד יוכל האדם להבין בה כמה ענינים נפלאים רבים ונכבדים, והבו זה, תצטרך אותו בהרבה מקומות, כגון: עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה⁷¹, שיכול האדם לקרוא עתה ידעתי בחיריק⁷² תחת הוי"ו והדל"ת בדגש, מלשון: ידעת⁷³ השחר מקומה ובאור: עתה הודעתי בעולם במצוה זו שצויתך ועמדת עליה כי ירא אלהים אתה. וכן: ותשלח את אמתה ותקחה⁷⁴, שהוא לשון שפתה, ואנו יכולים לקרוא אמתה, מלשון: באמת איש⁷⁴, וכן הבינו אותה רז"ל במדרשם שאמרו⁷⁵: אשתרבוני אשתרוב⁷⁶, ורבים זולתם.

(3)

1 | תוכן נספח כמה ספיקות חמרות כגון מה ששחטו ורחמיהם נמס
 לא נכחז תורה שבעל פה או למס ונחזנו קלם ספורים שגדלה
 לכאורה שאין צדק וכמה גופי תורה נרמזו ברמז כל שהוא
 אלא שיש לך להאמין שאין לך (אלה) אפי' תיבס קפנה שאין צד
 אדום עמוקות וזירופים שלא תשיגם אמתו ואין לך בצורה אפי' אות
 אדם ללא ערך ולא להפארת הקריאה ולא צדק רפה כלשון ישמעאל
 כאשר תשנו רבים וזים חמיר כלל זה עד עיניך והלילה ואפי' ערב .
 וסדרהם לע"ד כתבתי :

2 | מה שמלמתי כתוב בגליון ח"ל מלמתי לאחד מן הרמזאים ולא ידעתי
 שמו דע כי מפי שסקוד הוא ערה ונשפט לאחתה לפיכך
 לא נעשה סס"ת נקוד לפי שהוא כולל כל הפנים וכל הדרכים
 העשוקים וכולם נדרשים בכל אות ואות פנים לפנים מפנים והעלמות
 לפנים מסעלמות ואין לך גבול ידוע אלא והאמרו חסום אומר לא כי
 היא ואם נקוד סס"ת היה לו גבול ושיעור כדמיון החומר שאגיעה
 לו ערה ידועם ולא היה אפשר לו להיות נדרש כי אם לפי הניקוד
 6 | המסויים באותה תיבה אבל מפני סס"ת בלול ומובלל בכל מיני עלימות
 ובכל מלה ועלה נחלים צד חלי תלים לא נעשה מנוקדים כדי
 שיהיה נדרש בכל מיני עלימות ולפיכך אמרו אל סקרי קך אלא קך
 ואלו סיס מסויים לא נוכל לומר קך והנס חממים ז"ל נחטורנו בזמה
 מקוסת לוס על קך נדרש המעולה ויחד סהיה לך על אורך אל
 2 | סיקרי אורך אלא אורך מלמד שכשישמע אדם דבר מנוגה יאן
 אלכשו בתוך אצו ובמקום הזה סעירו אותנו על סוד טעם סיום
 סס"ת בלתי נקוד ונתנו לפתאים במדרש פסוק זה לחס סובין
 ולחכמים נתנו צוה לחס אצירים והכל מהוך פשטיה דקרא וכל
 2 | התורה נהגת על דרך זה ולפיכך אחז"ל שבעים פנים לתורה
 והכו . עכ"ל :

1 | אלה הם (הרמז) שאלת ממני אודיעך דעתי למס אין כותבן
 הניקודם בספר תורה כיון שכל נתן
 לתרע"ס בסיני וגם הטעמים היו ראוים שיכתבו אותם כדי שיקרא
 הניקוד קריאה יורה בלי שנוש שפרי גם הטעמים מכתרים טעם
 הכתובים לטעמים :

2 | תשובה שאמך זו תלויס כמה ששאלו המלמדים להקב"ס שבעל
 מרע"ס לקבל את התורה . אמרו מלמדי התורה מה
 יולד אדם בימינו אמר להם הקב"ס לקבל תורה צד אמרו לו פנס
 לנו וסיינו דכתיב אשר תנה סודך על השמים [ט']. אמר להם משס
 תורה מה כתיב צד לא תרצה לא תואף ופי' ריחיה ית ביניכם
 4 | וייאף ית ביניכם תורה למס להם וכדו ואמרו ס' אדומיו מה
 אדיר שמך בכל הארץ . יש לסקוטם וכי המלמדים לא היו ידעיים
 שהתורה זו אלא מאי איה קך למימד שסס היו קורין בתורה קריאה
 אחרת רוחנית בלא פיסוק תיבות על דרך שמתיו על הקב"ס וכן
 ארז"ל כל התורה סלה שמתיו של הקב"ס והודיעם הקב"ס שיש
 6 | לתורה קריאה אחרת נשמות על דרך פיסוק תיבות בעמימי בני
 אדם בטומאה וטכרה ואיכור וסיטר ופפור וחיוב וק כל שאר דיניהם .
 ואחר שידעת זה חבין שאמך כי עוס האל יתעלה שיכתבו את התורה
 בלא נקודות וטעמים כאשר סיהס בלמנה אלו יתברך כדי שיס
 צד שתי קריאות רוחנית וטעמים כדי שמי שיטול להשיג ישיג . וכן
 2 | אמרו ידע סיהס בללל לדרך אותיות שכתרוו צדס שמים וארץ .
 ומסר הניקודות והטעמים כשאר תורה שבעל פה שכיף פירוש לתורה
 שכתבן ק הניקודות והטעמים סס פירוש לתורה שכתב . וסדבר
 ידע כי לאחתה בלא נקודות וטעמים ית צדס משמשות סרבה
 וזירופים שונים וקריאות ספקיות ולכן לא ניתנו הניקודות והטעמים
 4 | ליכתב סס"ת וכתבו בחומשים משום עת לעשות לה' כדי שלא
סחטת תרת הקריאה כשאר תורה שבעל פה . ובמה שכתבתי לך

1 | וירץ הנער ויגד למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה" (יא, כז)

1 | פירש רש"י: שהיו מתנבאים משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ.

צריך להתבונן מנין להם לחז"ל שכך נתנבאו, והיכן זה רמז?

א. רבי שמשון מאוסטרופלי זצ"ל ביאר: הנה כתוב בפרשת שמות "ותקרא
 שמו משה כי מן המים משיתהו" לכאורה אות נ' מתיבת "מן" ואות ה' מתיבת
 "המים" מיותרים, והיה די לבתיה לומר "כי ממים משיתהו", אלא נזרקה בה
 6 | בום הקודש ובמילה "ממים" רמזו פורענות על משה דראשי התיבות "ממים"
 הם, משה מת יהושע מכניס, לכן לא אמרה "ממים" אלא "מן המים" כדי שלא
 יוכר הרמז הזה, שהוא פורענות על משה.

ואלדד ומידד התנבאו "במחנה" היינו "מחה - נ"ח" כלומר תוריד נ"ח
 מתיבות מן המים, ישאר "ממים", שהוא ר"ת משה מת יהושע מכניס, ולפי"ז
 6 | מובן מה ההדגשה "מתנבאים במחנה" דנראה מיותר שהרי ידעינן שהיו במחנה.

ב. "בעל הטורים" כתב תיבת "מתנבאים" ר"ת משה תנוח נפשו בגן אלוקים
 יהושע מכניס.

ג. בעוד אופן כתב "בעל הטורים" תיבת מתנבאיים" אותיות מת - נביאים.

11 | סוף פסוק
 ע"כ

12

310
 712

13

נ"ח 310

1 | והאיש ושה עניו מלד מכל האדם . י"ל דהנה יש שני מיני ענויים, האחד צעת
שהוא יושב צניות ועושה חשבון הנפש צינו לצין עצמו ורוחה את מיעוט
 ערכו כגד הקב"ה, הולם צעת שהוא יולא וצא צחצרת שאר אכאים ורוחה למודם
 ותפלתם ועבודתם אז יש לו התנשאות עליהם, יען כי צלמת הוא במדרגה יותר
 גבוהה מהם. אמנם יש עניו יותר, דלעפ"י שהוא ת"ח גדול וחסיד ככל מעשיו
 4 | ועשיר וגבור, עכ"ז יש לו התנשלות כגד כל אדם יהיה מי שיהיה אע"פ שהוא קטן
מתנו הרבה. אחת היתה מעלת משה רע"ה ח"ש מכל האדם כי לא לצד צינו לצין
עצמו היה עניו אלא אפילו צלאתו תוזה כגד כל האדם אשר על פני האדמה היה
עניו ח"ש עליו מלד מכל האדם אשר על פני האדמה.

4